

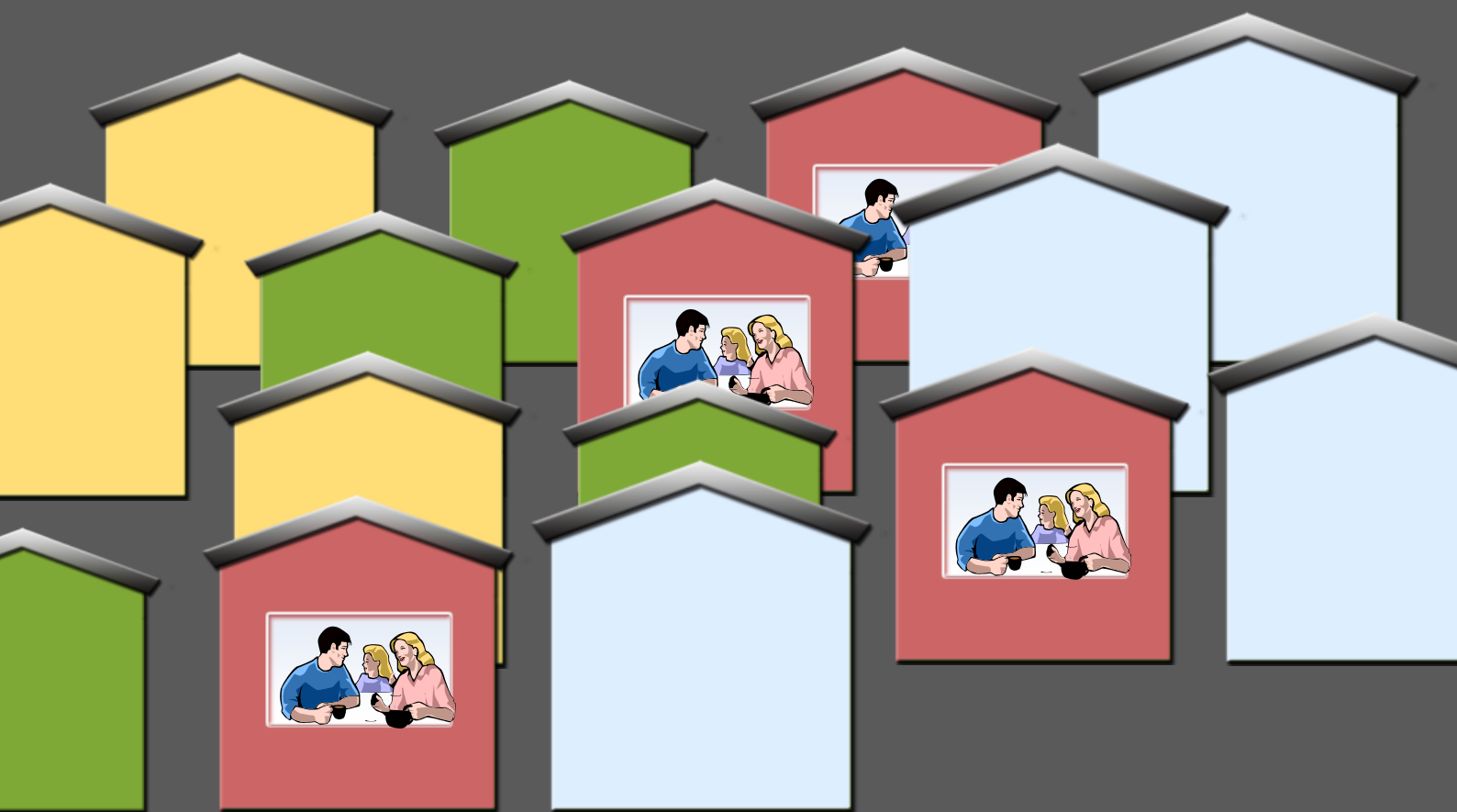
Verktøykasse

NK LMS

Informasjonshefte

For foreldre som deltar på Starthjelp
Nasjonalt kompetansesenter for læring og mestring (NK LMS)

Forord

Dette heftet er laget spesielt for deg som deltar på lærings- og mestringstilbudet Starthjelp. Innholdet understøtter informasjonen som formidles i temaet som heter "Systemene rundt oss".

Her har vi samlet informasjon som vi mener det kan være nyttig for deg å kjenne til. Du finner både litt om forkortede ord og uttrykk som brukes innen tjenesteapparatet, og litt om ulike tjenester som kan være aktuelle for barnet og din familie. Det finnes også lenker og henvisninger til hvor du kan lese mer om det som omtales i korthet her. Oppbygningen er slik at vi begynner i hjemmet, deretter omtales ulike kommunale tjenester, og til sist trekker vi fram relevante aktører innen spesialisthelsetjenesten.

Heftet er en del av Nasjonalt kompetansesenter for læring og mestring (NK LMS) sin Verktøykasse for lærings- og mestringstilbud på www.mestring.no. Utviklingen av heftet er et delprosjekt i *Starthjelp – om familie og mestring*. Heftet er laget i forbindelse med gjennomføring av Starthjelp ved Helse Møre og Romsdal HF. Oddny Elshaug, vernepleier og familieterapeut ved Enhet for barnehabilitering og Linn Stokke Maude, fagkonsulent ved Lærings- og mestringssenteret, har ledet arbeidet. Oppdraget er gitt av NK LMS.

Vi håper at dette heftet kan bidra til å gjøre informasjonen om tjenesteapparatet litt enklere å forstå, og at den kan fungere som et overflatisk oppslagsverk dersom det er noe du lurer på.

Vi ønsker deg lykke til med deltakelse på lærings- og mestringstilbudet Starthjelp.

Oslo, september 2012

Oddny Elshaug, Enhet for Barnehabilitering, Helse Møre og Romsdal HF
Linn Maude Stokke, Lærings- og mestringssenteret, Helse Møre og Romsdal HF
Sølvi Heimestøl, Nasjonalt kompetansesenter for læring og mestring
Ann Britt Sandvin Olsson, Nasjonalt kompetansesenter for læring og mestring

Kilder

I utviklingen av heftet har følgende kilder vært brukt:

- *Barn og unge som har nedsatt funksjonsevne – hvilke rettigheter har familien?*

Hefte fra Helsedirektoratet. Bestillingsnummer IS-1298. Utgitt 09/2005. Revidert: 08/2008.

- *Håndbok om helse- og sosialtjenesten i kommunen.*

Rapport fra Helsedirektoratet. Bestillingsnummer IS – 1579. Utgitt: 05/2009.

Betingelser for bruk

NK LMS stiller dette informasjonsheftet og Verktøykassens materiell til fri benyttelse, og minner samtidig om Lov om opphavsrett¹ og plikt til å referere til materialets opphav ved bruk. For betingelser om bruk av materiell i NK LMS' Verktøykasse for LMS-tilbud, se www.mestring.no og søk på "Betingelser for bruk".

¹ Lov om opphavsrett til åndsverk av 12. mai 1961 <http://www.lovdatab.no/all/nl-19610512-002.html>

Innholdsfortegnelse

FORELDRE OG BARN.....	4
INDIVIDUELL PLAN (IP).....	4
BARNs RETTIGHETER	4
KOMMUNE.....	5
HELSESTASJON	5
FYSIOTERAPITJENESTEN (FYSIO).....	5
ERGOTERAPITJENESTEN (ERGO).....	6
HJELPEMIDLER	6
HJEMMESYKEPLEIE	6
FASTLEGE	7
STØTTEKONTAKT, FRITIDSKONTAKT, TRENINGSKONTAKT ELLER TILRETTELEGGER.....	7
AVLASTNING	7
PEDAGOGISK PSYKOLOGISK TJENESTE (PP-TJENESTE).....	8
BARNEHAGE.....	8
SKOLEHELSETJENESTEN	8
SKOLEFRITIDSORDNINGEN (SFO).....	9
PARKERINGSBEVIS.....	9
HUSBANKEN	9
SPESIALISTHELSETJENESTE.....	10
BARNEAVDELING	10
PEDIATRISK POLIKLINIKK (PED.POL).....	10
HABILITERINGSTJENESTE FOR BARN OG UNGE (HAB)	10
LÆRINGS- OG MESTRINGSSENTER (LMS)	10
BARNE- OG UNGDOMSPSYKIATRISK POLIKLINIKK (BUP).....	11
NAV.....	12
? GRUNNSTØNAD	12
? HJELPESTØNAD.....	12
? FORHØYET HJELPESTØNAD	12
? OMSORGSPENGER.....	12
? PLEIEPENGER.....	12
? OPPLÆRINGSPENGER	13
? HJELPEMIDLER.....	13
KOMBINASJONER	13
FORKLARING PÅ OFTE BRUKTE FORKORTELSER OG NOEN BEGREPER.....	14
NYTTIGE NETTSTEDER	15

Foreldre og barn

Individuell plan (IP)

Barn med behov for langvarige og sammensatte tjenester har rett til å få utarbeidet en individuell plan.

Si nå at foreldreparet Knut og Kari ønsker at barnet deres Åse skal få utarbeidet en individuell plan. Åse har fått diagnosen Cerebral parese. Knut og Kari har da rett til å delta i utviklingen av planen og det er kommunens ansvar å legge til rette for at de skal kunne delta. Planen skal konkretisere Åses behov for tilbud og tjenester, og beskrive hvordan hennes behov skal dekkes.

Formålet med den individuelle planen er å gi et helhetlig, koordinert og individuelt tilpasset tjenestetilbud. Videre, å sikre at det til enhver tid foreligger en person/koordinator med hovedansvar for oppfølgingen av planarbeidet og koordineringen.

Den individuelle planen er altså et virkemiddel for å sikre at tjenestene som Åse skal motta fra forskjellige instanser, samordnes. Planen skal sikre at tjenestene tar utgangspunkt i Åse og familiens behov, og at tjenestene eller tiltakene ses i sammenheng med øvrige tiltak og tjenester.

Den individuelle planen er et resultat av et forpliktende samarbeid mellom Knut og Kari, en koordinator og de instansene som leverer tjenester. En slik plan griper over mange tjenesteområder og forvaltningsnivåer. Det er et overordnet plandokument som kan være sammensatt av flere delplaner og som til sammen ivaretar Åses behov.

Planen evalueres og videreutvikles jevnlig. Evaluering skjer etter en fastsatt tidsperiode, som også er oppgitt i planen. Andre tiltaksplaner som er utarbeidet, for eksempel individuelle opplæringsplaner, habiliteringsplaner, omsorgsplaner og så videre, må samordnes og tilpasses den overordnede individuelle planen.

Pasienten og/eller pårørende kan spørre kommunen om å få en koordinator som de kjenner til og trives med. Dersom vedkommende takker ja til forespørselen som rettes fra kommunen, kan vedkommende bli utpekt som koordinator.

En koordinator har ansvar for å holde arbeidet, herunder videreutvikling og evaluering av planen, i gang. Koordinatoren fungerer som kontaktperson mellom pasienten og/eller pårørende og det øvrige tjenesteapparatet.

Kontakt: Helse- og sosialtjenesten i kommunen.

Barns rettigheter

Barn har rett til å være med å ta avgjørelser som angår dem. Barn som har nedsatt funksjonsevne skal ut fra sine forutsetninger alltid høres i spørsmål om egen helse og habilitering. Er barnet over syv år, skal barnet få uttale seg i saker som angår sine personlige forhold. Barnets mening skal høres før avgjørelser tas, og det skal sterke grunner til ikke å følge dem. Barneloven § 31.

Kommune

Dette kapittelet prøver å gi en oversikt over hvilke tjenester som kan gjelde for familier med barn som har funksjonsnedsettelse – i kommunen.

Det er kommunens ansvar å ivareta de behov som innbyggerne har, uavhengig av innbyggernes alder og funksjonsnivå. Kommunene har en generell plikt til å gi deg informasjon og råd om hvilke tjenester som tilbys. Vær imidlertid oppmerksomme på at hvilke tjenester den enkelte kan motta, varierer i tråd med vurderinger om den enkeltes individuelle behov. Den enkeltes behov er styrende og angir grunnlaget for kommunens tjenestetilbud.

Helsestasjon

Som forelder kan du få veiledning og rådgivning knyttet til ditt barns helse ved helsestasjonen. Du er velkommen til å ta kontakt om både små og store bekymringer angående ditt barn. Samtidig plikter du å bidra til at barnet deltar på regelmessige kontroller eller helseundersøkelser og eventuelle vaksinasjoner. Det er barn og unges rett å delta i helsekontroller.

Helsestasjonen har i oppgave å gi helsefremmende og forebyggende tiltak for barn mellom 0-5 år og deres foreldre. Det omfatter å fremme psykisk og fysisk helse, gode sosiale og miljømessige forhold for barn og familie, og bidra til å forebygge sykdommer og skader. Oppgavene involverer også å bidra til å styrke barn og unges egenmestring og voksnes mestring av foreldrerollen. Helsestasjonen samarbeider med fastleger, med andre kommunale tjenester og med spesialisthelsetjenesten.

Helsestasjonen er hovedsakelig for barn opp til 5 år og deres foreldre, men ved behov følges barnet opp til skolepliktig alder.

Fysioterapitjenesten (Fysio)

Hos fysioterapeuten kan du som forelder, eller andre som tar seg av barnet, få informasjon og veiledning om hvordan bidra til å stimulere barnets utvikling og til forskjellige aktiviteter som kan være bra for barnet.

Stimulering og aktivitet er spesielt viktig for de fleste barn som har en form for nedsatt funksjonsevne. Derfor spiller fysioterapi ofte en sentral rolle tidlig i livet. Mange kommuner har en fysioterapitjeneste for barn mellom 0-7 år.

Du kan ta direkte kontakt med fysioterapitjenesten i din kommune. Ellers kan både legen ved helsestasjonen eller fastlegen henvise dere til en privatpraktiserende fysioterapeut.

Merk at for å få stønad til undersøkelse og behandling, og slik få dekket utgifter hos en privatpraktiserende fysioterapeut, må vedkommende behandler ha driftsavtale med kommunen. Barn under tolv år og pasienter med visse diagnoser er for øvrig fritatt fra kravet om å betale egenandel ved behandling hos fysioterapeut.

Kontakt: Fastlege, helsestasjon eller (re-)habilitering.

Ergoterapitjenesten (Ergo)

Ergoterapeuten kan bistå med opplæring og trening i dagliglivets aktiviteter for barnet og foreldrene. Videre kan ergoterapeuten bidra til å finne fram til gode tekniske hjelpemidler i hjemmet, i barnehagen eller på skolen og SFO. (I noen kommuner tilfaller disse oppgavene fysioterapitjenesten.)

Merk at det å få tilpasset ulike hjelpemidler ikke er underlagt Hjelpemiddelsentralens ansvar. Utgifter i forbindelse med tilpassing av hjelpemidler dekkes heller ikke av Hjelpemiddelsentralen.

Hjelpemidler

Noen hjelpemidler er det mulig å låne av kommunen for kortere perioder.

Ved langvarige behov for hjelpemidler, må det sendes søknad til Hjelpemiddelsentralen i Nav. Ergoterapeuten eller fysioterapeuten som følger opp barnet kan hjelpe deg med å søke.

Kontakt: Ergoterapeut, fysioterapeut, eller annen person som er ansvarlig for formidling av hjelpemidler i kommunen, Nav lokalt eller Hjelpemiddelsentralen i fylket.

Hjemmesykepleie

Hjemmesykepleie er et helsetilbud til kommunens innbyggere som trenger behandling, pleie og omsorg i hjemmet, uavhengig av vedkommendes alder.

Det betales ingen egenandel for hjemmesykepleie. Organisering av tjenesten er ofte lokalisert til en helse- og/eller omsorgetat i kommunen.

Kontakt: Kommunen.

Fastlege

Alle som ifølge folkeregisteret bor i en norsk kommune har rett til å ha en fastlege, og fastlegen har et særskilt ansvar for legetjenester til sine pasienter.

Foreldre velger fastlege for barn som er under 16 år. Dersom fastlege ikke velges aktivt av foreldrene, vil barnet bli plassert på samme fastlegeliste som den eller de som har foreldreansvaret.

Fastlegen er ansvarlig for kontinuiteten i den medisinske oppfølgingen av barnet. Fastlegen samarbeider derfor med fagpersoner fra ulike tjenester i kommunen om aktuelle tiltak i habiliteringsprosessen. Dersom det er behov for det, kan fastlegen henvise barnet til utredning og behandling i spesialisthelsetjenesten.

Barn opp til 16 år er fritatt for egenandel ved konsultasjon hos fastlege.

Kontakt: Dersom du ikke har, men ønsker en fastlege, eller du vil bytte fastlege, se www.nav.no/helse. Du kan også ringe Nav Helsetjenesteforvaltning på telefon 810 59500.

Støttekontakt, fritidskontakt, treningskontakt eller tilrettelegger

Støttekontakten er en person som får godtgjørelse fra kommunen for å bidra til at et annet menneske kan ha et sosialt liv og en meningsfull fritid. Støttekontakten kan for eksempel komme på besøk hjemme, bli med på café, kino, konserter, idrettstilstelninger eller andre sosiale aktiviteter.

Kommunene organiserer sin støttekontakttjeneste på ulike måter og noen steder kalles det fritidskontakt, treningskontakt eller tilrettelegger. Tjenesten kan gis individuelt eller i grupper. Det er i teorien ingen hindringer for at noen du kjenner og har tillit til, kan være støttekontakt for ditt barn.

Den enkelte dekker eventuelle egne utgifter som fritidsaktivitetene medfører, men selve ordningen med å ha en støttekontakt er fritatt for egenandel. Kommunen dekker støttekontaktens utgifter i forbindelse med de ulike aktivitetene.

Kontakt: Kommunen

Avlastning

Foreldre med barn som har et stort omsorgsbehov, gis tilbud om avlastning. Formålet er å gi dere mulighet og anledning til å gjøre andre saker enn det som kreves når barnet er til stede. Noen bruker denne tiden til å være kjærester, tilbringe tid sammen med eventuelle andre barn, trene eller få unna praktiske gjøremål, besøke venner, eller rett og slett til å sove og "gjøre ingenting".

Avlastning kan gis som noen timer enkelte dager eller kan handle om at barnet er sammen med en annen omsorgsperson, kalt avlaster, for eksempel én helg i måneden. Det er et poeng at avlastningen i størst mulig grad organiseres etter den enkelte families behov og ønsker.

Det må søkes kommunen om avlastningstiltak. Kommunen vurderer så behovet for avlastningen, og fatter et vedtak. Vedtaket skal inneholde opplysninger om omfanget på avlastningen. Ved eventuelt avslag skal klagefrist og hvor klagen kan rettes, informeres om.

Det betales ikke egenandel for avlastning. Utgifter til eventuell ledsager, transport, mat og lignende skal dekkes av kommunen.

Kontakt: Kommunen

Pedagogisk Psykologisk tjeneste (PP-tjeneste)

Alle kommuner har en pedagogisk-psykologisk tjeneste. Noen ganger brukes forkortelsen PP-tjenesten, andre ganger PPT. Uansett er tjenesten en sakkyndig og rådgivende instans for barnehager og skoler og har som oppgave å bidra til å legge opplæringen best mulig til rette for barn med særskilte behov. Det gjør PP-tjenesten blant annet ved å skrive en vurdering om barnets behov. Når en slik vurdering skal forfattes, møter dere foreldre og barnet en fagperson fra PP-tjenesten. Her gis dere mulighet til å uttale dere om hva dere mener er viktig og nødvendig å ta hensyn til eller gjøre, før det fattes et vedtak.

PP-tjenesten kan også tilrettelegge for hjelp i hjemmet.

Kontakt: Helsestasjon, barnehage eller skole.

Barnehage

De fleste barn som har en funksjonsnedsettelse har både nytte og glede av å være i barnehage, og Lov om barnehager² gir dem fortrinnsrett ved opptak til barnehageplass.

Mange får sitt tilbud i en vanlig barnehage i nærområdet, mens noen er tilknyttet spesialbarnehager.

Barn under skolealder har rett til spesialpedagogisk hjelp når de har behov for det. Du som er forelder kan be om en utredning av ditt barns behov. Barnehagen sørger da for å hente inn kompetanse fra PP-tjenesten for denne utredningen.

Spesialpedagogisk hjelp blir ofte knyttet sammen med barnets øvrige tilbud i barnehagen, men kan også gis andre steder, om barnet ikke går i barnehage. Dette i tråd med Opplæringsloven § 5-7³. Dersom barnet kan trenge en egen assistent i barnehagen, legges det til rette for det gjennom PP-tjenesten eller andre relevante offentlige instanser.

Det er ikke knyttet noen egenandel til barnets spesialpedagogiske tilbud.

Ellers gjelder vanlige regler for å betale egenandel (foreldrebetaling) i barnehagen, og da etter kommunens satser.

Kontakt: Barnehage.

Skolehelsetjenesten

Skolehelsetjenesten er til for elever som har helseproblemer knyttet til skolesituasjonen. Det er skolehelsetjenestens oppgave å fremme elevenes psykiske og fysiske helse. Det inkluderer å bidra i forebygging av sykdommer og skader hos elevene, og til at elevene skal oppleve å ha gode sosiale og miljømessige forhold på skolen.

De ansatte samarbeider med eleven selv, dere foreldre, lærere og eventuelle andre relevante fagfolk for å oppfylle sitt mandat. Skolehelsetjenesten er mange steder en integrert del av helsestasjonsvirksomheten.

² Lov om barnehager, se lenke: <http://www.lovdatab.no/all/nl-20050617-064.html>

³ Opplæringsloven § 5-7, se lenke: <http://www.lovdatab.no/all/tl-19980717-061-006.html>

Hensikten med integreringen er å gi en samordnet og helhetlig helsetjeneste for barn og ungdom mellom 0-20 år.

Kontakt: Kommune, skole.

Skolefritidsordningen (SFO)

Barn med særskilte behov skal ha tilbud om skolefritidsordning fra første til og med syvende trinn. Skolefritidsordningen plikter å gi barn som har nedsatt funksjonsevne gode utviklingsvilkår.

Hvilke følger dette får praktisk for oppfølgingen av barnet ved SFO, ses i forhold til barnets behov og koordineres med andre eventuelle tiltak som barnet er involvert i.

Kontakt: Kommune, skole.

Parkeringsbevis

Din kommune tilbyr parkeringskort for personer som har nedsatt funksjonsevne. Disse kortene gir mulighet til å parkere gratis på spesielt oppmerkede plasser.

Som forelder kan du søke kommunen om parkeringsbevis på vegne av ditt barn. Søknadsskjema knyttet til din kommune finner du ved å søke på internett på "Søknad om parkeringstillatelse for funksjonshemmede - " og "legeerklæring".

Kontakt: Kommune.

Husbanken

Noen familier som får barn som har en funksjonsnedsettelse har behov for å utbedre og slik tilpasse egen bolig. Husbanken kan gi tilskudd og lån til utbedring av bolig.

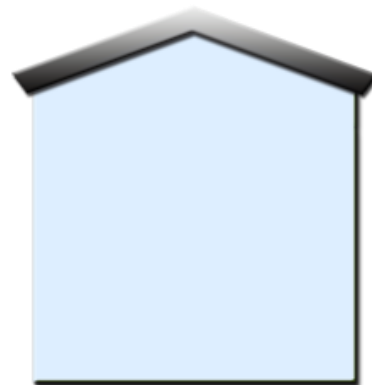
Kontakt: Kommune. Sjekk eventuelt nettsidene

- <http://www.nav.no/Forsiden>
- <http://husbanken.no>

Spesialisthelsetjenesten

Dette kapitlet forsøker å gi en oversikt over hvilke tjenester som tilbys familier med barn som har funksjonsnedsettelse – fra spesialisthelsetjenesten.

Spesialisthelsetjenesten har i oppgave å yte tjenester som krever en slik grad av spesialisering at det ikke er faglig eller samfunnsmessig hensiktsmessig å legge dem inn under det kommunale ansvaret.

Barneavdeling

På sykehuset er det barneavdelingen som har ansvaret for å foreta medisinske undersøkelser, gi behandling og øyeblikkelig hjelp til barn og unge mellom 0 og 18 år⁴. Barneavdelingen tar seg av inneliggende pasienter.

Pediatrisk poliklinikk (Ped.pol)

Pediatrisk poliklinikk er den enheten som har ansvar for oppfølging av barn og unge etter at de er utskrevet fra sykehuset. Det kan for eksempel handle om at barnet går til regelmessige kontroller ved poliklinikken.

Habiliteringstjeneste for barn og unge (Hab)

Habiliteringstjenesten har ansvar for å gi "tverrfaglige spesialisthelsetjenester" for barn og unge mellom 0 og 18 år, som har nedsatt funksjonsevne eller en kronisk sykdom.

Tverrfaglige spesialisthelsetjenester kan involvere utredning av barnets diagnose og behov for ulike former for opptrening, og å gi informasjon og opplæring til både barnet, eller ungdommen, og familien.

Spesialisthelsetjenesten har også ansvar for å gi råd og veiledning til ansatte i kommunene både generelt, og om enkelte barn eller ungdommer og deres familier. Med familien menes her foreldre, søsken, besteforeldre eller andre viktige nærstående personer.

Habiliteringstjenesten samarbeider tett med de andre barnetjenestene ved sykehuset. En vesentlig del av habiliteringstjenestens innsats foregår ved å følge opp barnet eller ungdommen i deres vante miljø.

Lærings- og mestringssenter (LMS)

Et lærings- og mestringssenter er en møteplass for helsepersonell, erfarne brukere, pasienter og deres pårørende. Senteret arbeider for at pasienter, brukere og pårørende skal få informasjon, kunnskap og bistand til å håndtere langvarig sykdom og helseforandringer. Målet er at brukerne skal få utvidet innsikt om egen situasjon, bli styrket i sin mestring av hverdagen og slippe flest mulig sykehusinnleggelse.

Det finnes lærings- og mestringssentre ved hvert helseforetak, og ved de fleste lokalsykehus i Norge. Noen kommuner har også etablert slike sentre.

Lærings- og mestringstilbudene utvikles i et samarbeid mellom fagpersoner og brukerrepresentanter som deler sine erfaringer og kunnskaper. Tilbudene er alltid gruppebaserte og involverer både informasjonsspredning og erfaringsutveksling. Starthjelp er et eksempel på et lærings- og mestringstilbud.

⁴ Noen lokalsykehus har satt øvre aldersgrense for oppfølging av barn og unge til 15 eller 16 år.

Barne- og ungdomspsykiatrisk poliklinikk (BUP)

Barne- og ungdomspsykiatrisk poliklinikk omtales også som poliklinikk for psykisk helsevern for barn og unge. Her gis barn og unge og deres familier tilbud om undersøkelser eller utredninger, samt diagnostisering, behandling og oppfølging. Dette gjøres blant annet i kraft av samtaler med barnet eller ungdommen og familien for øvrig, og med ansatte ved for eksempel barnehage eller skole. Det kan også involvere ulike former for observasjon av barnet eller ungdommen i sine vante miljø.

Behandlingen kan for eksempel bestå av individuell eller gruppeterapi til barnet eller ungdommen, foreldresamtaler og veiledning. Eller det kan handle om behandling ved hjelp av medisiner og samarbeidsmøter blant fagpersoner som følger opp barnet og familien.

Det er også poliklinikkens oppgave å veilede fagpersoner i kommunen som samarbeider med barn, unge og deres familier – knyttet til psykiske vansker eller lidelser hos barn og unge.

Nav

Familier med barn som har en funksjonsnedsettelse, enten det gjelder en kronisk eller psykisk sykdom eller en funksjonshemming, kan ha behov for ulike tjenester og ytelser. Dette kapittelet forsøker å gi et innblikk i ulike rettigheter din familie kan ha, samt stønadsordninger som kan være relevant for deg og dere.

Nav kan bidra med informasjon om ulike ordninger og ytelser som kan være til hjelp i dagliglivet. Det finnes et Nav-kontor i alle kommuner. Vit at du er velkommen til å ha med deg en person du har tillit til når du oppsøker Nav. Det synes mange foreldre er nyttig. Det kan være mye informasjon å ta inn på egenhånd.

I det følgende ramser vi kort opp eksempler på ytelser som kan være aktuelle for deg og din familie. På disse nettstedene kan du finne ut mer om det som nevnes her: www.nav.no/familie og www.familienettet.no.

- **Grunnstønad**

Formålet med grunnstønad er å gi delvis dekning av ekstra og varige utgifter som følge av at barnet har en form for funksjonsnedsettelse. Denne utbetales én gang per måned og er fritatt skatt.

- **Hjelpestønad**

Hjelpestønad er en stønad til personer som har et særskilt behov for pleie og tilsyn på grunn av en funksjonshemming. Denne utbetales én gang per måned og er fritatt skatt.

- **Forhøyet hjelpestønad**

Denne stønaden gis til barn og unge under 18 år som har et pleie- og tilsynsbehov vesentlig større enn det som dekkes av ordinær hjelpestønad. Det er en forutsetning at forhøyet hjelpestønad øker barnets muligheter for å bo hjemme. Denne utbetales én gang per måned og er fritatt skatt.

- **Omsorgspenger**

Formålet med omsorgspenger er å kompensere for bortfall av foreldres arbeidsinntekt ved barns eller barnepassers sykdom. Ordningen gjelder arbeidstakere som har omsorg for barn under 18 år og som har nedsatt funksjonsevne eller kronisk sykdom. Omfanget kan være opptil 30 dager eller mer, avhengig av den konkrete situasjonen.

Noen foreldre kan ha behov for å få forhåndsgodkjenning for økt antall stønadsdager med omsorgspenger. I så tilfelle gjelder Folketrygdloven § 9-6⁵ med eget skjema⁶.

- **Pleiepenger**

Tildeling av pleiepenger er ment å kompensere for eventuelt bortfall av din arbeidsinntekt i forbindelse med pleie av barnet. Det kan også gjelde for andre yrkesaktive nærpå personer som er involvert i å ta vare på

⁵ Se lenke: <http://www.lovdato.no/all/tl-19970228-019-032.html>

⁶ Last ned skjemaet via følgende lenke:

<https://www.nav.no/skjema/Skjemaer/Privatpersoner/skjemaveileder11/SkemaveilederPrivatperson?entrance=classic&key=235137>

ditt barn. Fra når pleiepenger kan gis, avhenger av den konkrete situasjonen. Ofte er det fra 8. fraværsdag. Stønaden beregnes som sykepenge og kan etter behov gis gradert ned til 50 %.

- **Opplæringspenge**

Opplæringspenge er ment å kompensere for bortfall av arbeidsinntekt for yrkesaktive foreldre eller viktige nærpensoner med omsorg for barn som har nedsatt funksjonsevne, og hvor det er viktig å delta i *opplæring* for å kunne ta deg av eller behandle ditt barn. Opplæringen eller kurset må gjennomføres ved eller i regi av godkjent helseinstitusjon for at du skal kunne motta stønaden. Dersom kurset avholdes utenfor helseinstitusjonen, står denne institusjonen ansvarlig for å dekke dine eventuelle oppholdsutgifter.

Opplæringspenge kan gis så lenge vilkårene er oppfylt, og beregnes som sykepenge. Stønaden gjelder for begge foreldrene samtidig, om det er behov for det.

- **Hjelpemidler**

Hjelpemidler skal blant annet bidra til å bedre den enkeltes mulighet til å løse praktiske oppgaver i dagliglivet. Behovet for ulike hjelpemidler således individuelt bestemt. Én måte å gjøre deg kjent med ulike hjelpemidler på, er å kikke på Navs nettside for hjelpemidler til barn og unge – og ha i mente at tildeling av hjelpemidler beror på en vurdering av den enkeltes behov og rettigheter:

www.nav.no/Helse/Hjelpemidler/For+barn+og+unge

Merk at det ikke gis utstyr som barn i samme alder normalt bruker.

Kombinasjoner

Grunn- og hjelpestønad kan gis samtidig sammen med enten omsorgspenge, pleiepenger eller opplæringspenge. Tildeling av hjelpemidler skjer uavhengig av om familien mottar ulike stønadsordninger.

Forklaring på ofte brukte forkortelser og noen begreper

I samhandling med tjenesteapparatet, brukes det ofte en rekke forkortelser og begreper som ikke alltid er like lette å forstå eller å huske på. Med hensikt å forsøke å gjøre "jungelsystemet" en smule mer tilgjengelig, har vi laget en liten liste med forklaring av mye brukte ord og uttrykk. Dette er ord og uttrykk som kommer igjen i

BUP – Barn- og ungdomspsykiatrisk poliklinikk

Fysio – fysioterapi eller fysioterapeut

Ergo – ergoterapi eller ergoterapeut

IP – Individuell plan

Koo – Koordinator

Hab – Habilitering, ofte også brukt i stedet for "barnehabilitering"

Barn og unge – Avdeling for barn og unge på sykehus

SFO – Skolefritidsordning

PP-tjenesten – Pedagogisk-psykologisk tjeneste

IOP – Individuell opplæringsplan (kan være del i eventuell Individuell plan)

IODP – Individuell opplærings- og deltakelsesplan (kan være del i eventuell Individuell plan)

LMS – Lærings- og mestringssenter

LMS-tilbud – Lærings- og mestringstilbud (Starthjelp er et LMS-tilbud, for eksempel)

NK LMS – Nasjonalt kompetansesenter for læring og mestring

Ped.pol – pediatrik(barne-)poliklinikk

Bufetat – Barne-, ungdoms- og familietaten (Statlig)

Bufdir – Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Statlig)

Hva med oss? - Samlivskurs for foreldre som har barn med funksjonsnedsettelse i regi av Bufetat – se lenke <http://www.bufetat.no/hvamedoss/>

Støttekontakt – En støttekontakt er en person som får godtgjørelse av kommunen for å ha sosial kontakt med et annet menneske

Avlastning – Avlastning gis til personer som har særlig tyngende omsorgsarbeid. Hensikten er å gi personene nødvendig hvile, ferie og fritid.

Assistent BPA- Brukerstyrt (kalles også borgerstyrt) personlig assistanse er et hjelpetiltak etter Lov om sosiale tjenester. Formålet er å gi personer støtte til dagliglivets praktiske gjøremål, egenomsorg og personlig stell, slik at den som mottar assistanse kan leve et mest mulig uavhengig og aktivt liv.

Familienettet.no - et nettsted for familier med barn som har funksjonsvansker, funksjonshemming, psykiske vansker eller kronisk sykdom.

Nyttige nettsteder

www.familienettet.no

www.søskendefokus.dk

www.barneombudet.no/rettighetsplakaten

www.bufetat.no

www.bufetat.no/hvamedoss

www.helsedirektoratet.no/habilitering_rehabilitering

www.frambu.no

www.rarelink.no

www.naku.no

www.ri-norway.no/no/internasjonalt/nvc

www.samordningsraadet.no

www.ffo.no

www.safo.no

www.mestring.no

www.mestring.no/Publikasjoner

Oslo universitetssykehus HF, Ullevål
Nasjonalt kompetansesenter for læring og mestring
Postboks 4956 Nydalen 0424 Oslo
www.mestring.no